

Naturalizovaná etika: od deskripce k normativě

Mgr. Petra Chudárková

Katedra filozofie FF UP v Olomouci

petra.chudarkova01@upol.cz

Filozofická
fakulta
Univerzita Palackého
v Olomouci

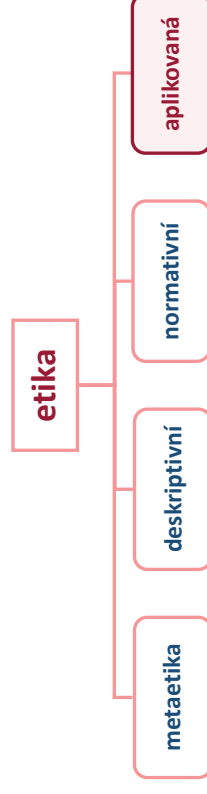
Osnova

1. Předpoklady
2. „Is-ought“ problém
3. Vysvětlení a zdůvodnění
4. Empirická evidence
5. Naturalizovaná etika

1. Předpoklady

1. **etika** by měla být v první řadě **praktickou disciplínou**
 - její závěry by měly být uplatnitelné v **praxi**
2. **etika** se svou povahou **neliší** od jiných **vědních disciplín**
 - proti **non-naturalistickému realismu**
3. **etika** musí využívat dostupnou **empirickou evidenci**
 - proti **apriorismu**

Jak přejít od deskriptivních poznatků k normativním závěrům?

2. „Is-ought“ problém

„is-ought“ **NENÍ** naturalistický omyl

2.1 Naturalistický omyl

„Good‘... is incapable of any definition, in the most important sense of that word. The most important sense of ‚definition‘ is that in which a definition states what are the parts which invariably compose a certain whole; and in this sense ‚good‘ has no definition because it is simple and has no parts. It is one of those innumerable objects of thought which are themselves incapable of definition, because they are the ultimate terms by reference to which whatever is capable of definition must be defined... Consider yellow, for example. We may try to define it, by describing its physical equivalent; we may state what kind of light-vibrations must stimulate the normal eye, in order that we may perceive it. But a moment's reflection is sufficient to show that those light-vibrations are not themselves what we mean by yellow. They are not what we perceive... Yet a mistake of this simple kind has commonly been made about ‚good.‘ It may be true that all things which are good are also something else, just as it is true that all things which are yellow produce a certain kind of vibration in the light... But far too many philosophers have thought that when they named those other properties they were actually defining good; that these properties, in fact, were simply not ‚other‘, but absolutely and entirely the same with goodness. This view I propose to call the ‚naturalistic fallacy...‘ (Principia Ethica, 1903, s. 61–62).

2.2 „Is-ought“

„In every system of morality, which I have hitherto met with, I have always remark'd, that the author proceeds for some time in the ordinary way of reasoning, and establishes the being of a God, or makes observations concerning human affairs; when of a sudden I am surpriz'd to find, that instead of the usual copulations of propositions, *is*, and *is not*, I meet with no proposition that is not connected with an *ought*, or an *ought not*. This change is imperceptible; but is, however, of the last consequence. For as this *ought*, or *ought not*, expresses some new relation or affirmation, 'tis necessary that it shou'd be observ'd and explain'd; and at the same time that a reason shou'd be given, for what seems altogether inconceivable, how this new relation can be a deduction from others, which are entirely different from it.“ (A Treatise of Human Nature, 1738, kap. 3.1.1).

2.3 Důležitost „is-ought“ problému

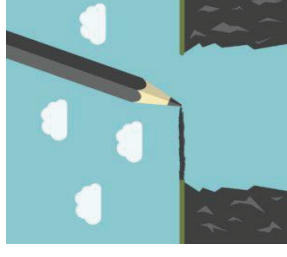
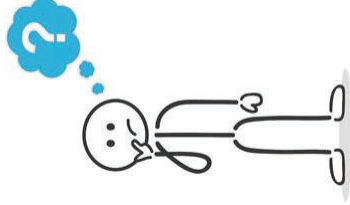
- vychází z Humova **sentimentalismu**
 - rozum („is“) x vášně („ought“)
 - „Reason is, and ought only to be the slave of the passions, and can never pretend to any other office than to serve and obey them.“ (T 2.3.3.4)
- **logické důkazy** mají málokdy praktické důsledky

- každé normativní přesvědčení potřebuje **zdůvodnění**
- je nutné stanovit **kritéria** zdůvodnění morálních přesvědčení
- tato kritéria musejí brát v úvahu **povahu etiky**
 - proti fundamentalismu, koherentismu, skepticismu

3. Vysvětlení a zdůvodnění

"The question nevertheless remains: **how are moral judgements and statements of fact related to one another?** Whenever **people** talk or argue about what they choose to regard as a moral issue, it will be found that they **use is and ought in very close conjunction** (or expressions logically similar to these respectively)." (W. D. Hudson, 1969, „Editor's Introduction: The ‚Is-Ought‘ Problem“, s. 12).

3.1 Zavedení deontického operátoru

Jonathan St. B. T. Evans & Shira Elqayam (2018)
„How and Why We Reason from *Is* to *Ought*“.

- „deontic introduction“
 - inference normativních závěrů z deskriptivních premis
 - evolučně získaná schopnost lidské mysli
 - zavedení deontického operátoru s ohledem na cíle daného jedince

3.2 Zdůvodnění a jeho kritéria

CO BYCHOM MĚLI OČEKÁVAT OD MORÁLNÍCH PRINCIPŮ, ABYCHOM JE MOHLI POVAŽOVAT ZA ZDŮVODNĚNÉ?

- osvědčení v **praxi**
- minimalizace **utrpení**
- zvyšování **well-being**
- v souladu s aktuálními **vědeckými poznatky**

4. Evidence

I. vědecké poznatky o morálním usuzování a jednání

- vedou k opatrnému přístupu k morálním intuicím a výsledným morálním přesvědčením
- Joshua D. Greene (2014) „Beyond Point-and-Shoot Morality“: „indirect route“

II. vědecké poznatky pomáhající rozřešit některé morální otázky

- např. vývoj embryí (otázka potratů), definice smrti (otázka odpojení pacienta od přístrojů)
- míra utrpení a *well-being*

III. vědecké poznatky o úspěšnosti určité morální normy v praxi

- praktické testování

5. Naturalizovaná etika

etika se svou povahou neliší od jiných empirických disciplín

metodologický naturalismus:

věda je jediným spolehlivým nástrojem pro zkoumání naturálního světa

přechod od **deskripce** k **normativitě** je **nutný**

5. Naturalizovaná etika

- není možné předpokládat, že přechod od „is“ k „ought“ bude přímý – ve většině případů spíše nikoliv
- chce-li být etika praktickou disciplínou, musí implementovat vědeckou metodologii

argumentace

empirická evidence

testování v praxi

revize